

Studiestöd

15

Förslag till statens budget för 2019

Studiestöd

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	4
Diagramförteckning	6
1 Förslag till riksdagsbeslut	7
2 Utgiftsområde 15 Studiestöd.....	9
2.1 Principer för utformningen av denna proposition	9
2.2 Omfattning.....	10
2.3 Utgiftsutveckling	11
2.4 Mål för området.....	12
2.5 Resultatredovisning.....	13
2.5.1 Unga studerande på gymnasial nivå i Sverige.....	14
2.5.2 Vuxna studerande med studiestartsstöd på grundläggande och gymnasial nivå.....	15
2.5.3 Vuxna studerande med studiemedel på grundläggande och gymnasial nivå	16
2.5.4 Studerande på eftergymnasial nivå i Sverige.....	17
2.5.5 Studerande utomlands	19
2.5.6 Studerande med barn	20
2.5.7 Studieekonomi	21
2.5.8 Lånebenägenhet och den enskildes skuldsättning	22
2.5.9 Låntagare och den totala skulden	24
2.5.10 Studiestödsadministrationen.....	26
2.6 Budgetförslag.....	28
2.6.1 1:1 Studiehjälp.....	28
2.6.2 1:2 Studiemedel.....	29
2.6.3 1:3 Avsättning för kreditförluster	31
2.6.4 1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	33
2.6.5 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk.....	34
2.6.6 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	35
2.6.7 1:7 Studiestartsstöd	36
2.6.8 1:8 Centrala studiestödsnämnden.....	36
2.6.9 Lån i Riksgäldskontoret	37
2.6.10 1:9 Överklagandenämnden för studiestöd	37

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	7
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden.....	7
Tabell 2.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 15 Studiestöd.....	11
Tabell 2.2	Härledning av ramnivån 2019–2021. Utgiftsområde 15 Studiestöd....	11
Tabell 2.3	Ramnivå 2019 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 15 Studiestöd	12
Tabell 2.4	Antal studiestödstagare och utbetalda belopp	13
Tabell 2.5	Unga studerande på gymnasial nivå.....	15
Tabell 2.6	Vuxna studerande med studiemedel	17
Tabell 2.7	Studerande på eftergymnasial nivå i Sverige med studiemedel	19
Tabell 2.8	Studerande utomlands	20
Tabell 2.9	Tilläggsbidrag till studerande med barn	21
Tabell 2.10	Studerandes lånebenägenhet på olika utbildningsnivåer i Sverige	22
Tabell 2.11	Studerande med studielån, tilläggs lån och merkostnadslån i Sverige och utomlands.....	24
Tabell 2.12	Andel inbetalt av debiterat belopp under det första betalningsåret fördelat på bosättning.....	25
Tabell 2.13	CSN:s genomsnittliga handläggningstider	27
Tabell 2.14	Nyckeltal för CSN:s service och information	27
Tabell 2.15	Anslagsutveckling 1:1 Studiehjälp	28
Tabell 2.16	Antal studerande och genomsnittliga belopp för studiehjälp, utfall 2017 och prognos 2018–2022.....	28
Tabell 2.17	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:1 Studiehjälp	29
Tabell 2.18	Anslagsutveckling 1:2 Studiemedel	29
Tabell 2.19	Antal studerande och genomsnittligt belopp för studiemedel, utfall 2017, prognos 2018 och beräknat för 2019–2021	30
Tabell 2.20	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:2 Studiemedel	31
Tabell 2.21	Anslagsutveckling 1:3 Avsättning för kreditförluster	31
Tabell 2.22	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:3 Avsättning för kreditförluster	32
Tabell 2.23	Anslagsutveckling 1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor.....	33
Tabell 2.24	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	34
Tabell 2.25	Anslagsutveckling 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	34
Tabell 2.26	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	34
Tabell 2.27	Anslagsutveckling 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål.....	35
Tabell 2.28	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål.....	35
Tabell 2.29	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål.....	36

Tabell 2.30	Anslagsutveckling 1:7 Studiestartsstöd	36
Tabell 2.31	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:7 Studiestartsstöd	36
Tabell 2.32	Anslagsutveckling 1:8 Centrala studiestödsnämnden	36
Tabell 2.33	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:8 Centrala studiestödsnämnden	37
Tabell 2.34	Anslagsutveckling 1:9 Överklagandenämnden för studiestöd.....	37
Tabell 2.35	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:9 Överklagandenämnden för studiestöd	38

Diagramförteckning

Diagram 2.1	Antal studerande med inackorderingstillägg och extra tillägg.....	14
Diagram 2.2	Antal studerande med studiestartsstöd, fördelat efter studienivå och omfattning.....	16
Diagram 2.3	Antal vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå, fördelat på folkhögskolor och komvux	17
Diagram 2.4	Andel vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå med studiemedel av det totala antalet studerande på dessa nivåer.....	17
Diagram 2.5	Antal studerande på eftergymnasial nivå med studiemedel	18
Diagram 2.6	Andel studerande med studiemedel av det totala antalet studerande inom olika eftergymnasiala utbildningsformer	19
Diagram 2.7	Antal studerande med studiemedel vid utlandsstudier på olika utbildningsnivåer	20
Diagram 2.8	Antal studerande med tilläggsbidrag	21
Diagram 2.9	Jämförelse mellan utveckling av studiemedelsbeloppen och konsumentprisindex	21
Diagram 2.10	Studerandes lånebenägenhet fördelat på kön.....	22
Diagram 2.11	Studerandes lånebenägenhet för studier i Sverige fördelat på åldersgrupper och kön	23
Diagram 2.12	Andel studerande med tilläggs lån på olika utbildningsnivåer	23
Diagram 2.13	Andel studerande i Sverige med merkostnadslån på olika utbildningsnivåer	23
Diagram 2.14	Antal studerande utomlands med merkostnadslån	23
Diagram 2.15	Genomsnittlig skuld på annuitetslån för nya återbetalningsskyldiga fördelat på studienivå och kön	24
Diagram 2.16	Reserverade låneförluster, fördelat på lånetyp och återkrav	25
Diagram 2.17	Antal beviljade avskrivningsärenden fördelat på skäl	26
Diagram 2.18	Folkmängd 16–20 år 2016 och 2017 samt prognos 2018–2021.....	29

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 228 700 000 000 kronor (avsnitt 2.6.9).
2. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2019 under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst det belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Studiehjälp	4 267 138
1:2	Studiemedel	16 867 156
1:3	Avsättning för kreditförluster	1 844 552
1:4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	148 949
1:5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	62 150
1:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	29 000
1:7	Studiestartsstöd	909 000
1:8	Centrala studiestödsnämnden	880 340
1:9	Överklagandenämnden för studiestöd	14 671
Summa		25 022 956

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag		Beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
1:6	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	4 000	2020
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		4 000	

2 Utgiftsområde 15 Studiestöd

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av denna proposition med anledning av att den har beslutats av en övergångs. Bakgrunden till dessa redogörs närmare för i finansplanen (Förslag till statens budget, finans m.m. avsnitt 1.1).

Utgångspunkten för förslagen i denna proposition har varit den budget som riksdagen har beslutat för 2018 efter förslag i budget för 2018. Vidare har följande generella justeringar gjorts för utgiftsområdena:

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt.
- Anslag som avser regelstyrda transfererings-system har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- För att verksamhet som baseras på ett beställningsbemyndigande för kommande år ska ges förutsättningar att bedrivas i

samma omfattning 2019–2021 har anslagsnivåerna för alla år justerats med hänsyn till nivån på beräknade infrianden av de ekonomiska åtagandena 2019.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har i enlighet med ramverket för finanspolitiken tillämpats även när denna proposition tagits fram (skr. 2017/18:207, bet. 2017/18:FiU32, rskr. 2017/18:334).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även nödvändiga förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

Endast sådana förändringar i förhållande till riksdagens ursprungliga budgetbeslut för 2018 som varit förenliga med vad som ovan angetts har föreslagits. Regeringens budgetförslag innebär i de allra flesta fall att den statliga verksamheten kan genomföras i samma omfattning som 2018. Vissa anslagsnivåer har blivit lägre än de beräkningar regeringen tidigare redovisat för 2019, medan andra har blivit högre. Vid behov kan förslag till ändringar i budgeten lämnas under pågående budgetår.

Vilka konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under regeringens överväganden för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är conse-

kvenserna för anslagsnivån 2019. I härledningstabellerna har det inte varit praktiskt möjligt att specificera nya beslut och överföringar på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2018.

Regeringen redovisar på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret, dvs. för 2020 och 2021. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av anslagsnivån för 2018 för åren efter budgetåret, när det gäller reformer för vilka ett slutdatum angetts. För 2020 har reformer som planerats upphöra helt fr.o.m. 2019 eller 2020 tagits bort från beräknade anslagsnivåer. På motsvarande sätt har reformer som planerats upphöra helt fr.o.m. 2021 tagits bort från beräknade anslagsnivåer fr.o.m. det året.

De redovisade beräkningarna för 2020 och 2021 görs för att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2020 och 2021 till anslagen. Med hänsyn till att propositionen lämnas av en övergångsregering är de förutsättningar som dessa beräkningar bygger på mycket osäkra. Informationsvärdet av beräkningarna är därför begränsat.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denn proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa sina slutsatser av de presenterade resultaten. Regeringen har även avstått från att redovisa den framtida politiska inriktningen för utgiftsområdet. Vad som ska gälla för 2019 framgår av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa.

2.2 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar utgifter för ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Även utgifter för hanteringen av studiestöden, som huvudsakligen sköts av Centrala studiestödsnämnden (CSN), och ärendehantering inom Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) hör till utgiftsområdet.

Inom utgiftsområdet föreslås att medel ska anvisas för:

- studiehjälp i form av studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg för studerande inom främst gymnasieskolan,
- studiemedel i form av studiebidrag och tilläggsbidrag för studerande med barn,
- statens utgifter för räntor för studielån tagna i Riksgäldskontoret,
- inleverans av kapital till Riksgäldskontoret till följd av avskrivning av studielån som tagits före 2014 och avsättning för förväntade förluster på utlåning fr.o.m. 2014,
- kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och annan lärlingsliknande utbildning,
- bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk,
- bidrag till vissa studiesociala ändamål,
- studiestartsstöd i form av stöd och tilläggsbidrag för studerande med barn,
- administration av studiestöd,
- administration av lån för körkortsutbildning,
- administration av hemutrustningslån, och
- hantering av överklaganden vid ÖKS.

Vissa studiestöd är rättighetsstyrda och anslagsbelastningen styrs därför till stor del av reglerna om lån och bidrag. Anslagsbelastningen är också beroende av antalet studerande i utbildningar som berättigar till studiestöd, de studerandes val att ansöka om studiestöd, räntekostnader för den totala studielåneskulden i Riksgäldskontoret och avsättning för förväntade förluster vid nytulning. Utgiften för vissa andra studiestöd begränsas av anvisade eller tilldelade medel och efterfrågan på dessa stöd.

Bestämmelserna som reglerar rätten till studiehjälp och studiemedel samt återbetalningen av studielån finns främst i studiestödslagen (1999:1395) och studiestödsförordningen (2000:655). Bestämmelser om studiestartsstöd finns främst i lagen (2017:527) om studiestartsstöd och i förordningen (2017:532) om studiestartsstöd.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 15 Studiestöd

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
1:1 Studiehjälp	3 430	4 170	4 084	4 267	4 341	4 455
1:2 Studiemedel	13 061	16 371	13 948	16 867	17 085	17 574
1:3 Avsättning för kreditförluster	1 879	1 879	1 809	1 845	1 897	1 937
1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	356	172	171	149	211	383
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	51	62	52	62	62	62
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	28	29	29	29	27	27
1:7 Studiestartsstöd	24	909	317	909	909	909
1:8 Centrala studiestödsnämnden	827	875	889	880	893	905
1:9 Överklagandenämnden för studiestöd	14	14	14	15	15	15
Totalt för utgiftsområde 15 Studiestöd	19 671	24 481	21 315	25 023	25 441	26 267

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2019–2021. Utgiftsområde 15 Studiestöd

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	24 353	24 353	24 353
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	11	24	36
Beslut	1 031	880	658
Övriga makroekonomiska förutsättningar	352	726	1 251
Volym	-582	-468	-244
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt	-142	-74	213
Ny ramnivå	25 023	25 441	26 267

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Inom utgiftsområdet ingår utgifter för studiestöd, framför allt studiehjälp och studiemedel. De samlade kostnaderna inom utgiftsområdet uppgick 2017 till 19,7 miljarder kronor. Prognosen för 2018 visar på en ökning med ca 1,6 miljarder kronor. Föreslagen anslagsnivå för utgiftsområdet 2019 är 25 miljarder kronor.

Anslagsförändringar till följd av i denna proposition redovisade principer

På grund av föreslagna anslagsförändringar enligt de redovisade principerna och de satsningar som

riksdagen tidigare har beslutat om bedöms utgifterna öka med 1 031 miljoner kronor 2019. För 2019 och 2020 beräknas utgifterna öka med 880 miljoner kronor respektive 658 miljoner kronor.

Anslagsförändringar till följd av förändrade makroekonomiska förutsättningar

Jämfört med de beräkningar som gjordes i budgetpropositionen för 2018 bedöms utgifterna för 2019 öka med 352 miljoner kronor på grund av prisbasbelopps- och ränteförändringar. För 2020 och 2021 beräknas utgifterna öka med 726 miljoner kronor respektive 1 251 miljoner kronor.

Anslagsförändringar till följd av förändrade volymer och övriga anslagsförändringar

På grund av förändrade volymer bedöms utgifterna minska med 582 miljoner kronor 2019. För 2020 och 2021 beräknas utgifterna minska med 468 miljoner kronor respektive 244 miljoner kronor. Vidare bedöms utgifterna minska med 142 miljoner kronor 2019 på grund av förändringen av regleringsbeloppen när det gäller den statliga ålderspensions avgiften. Utgifterna beräknas minska med 74 miljoner kronor 2020 och beräknas öka med 213 miljoner kronor 2021.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2019 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 15 Studiestöd**

Miljoner kronor

	2019
Transfereringar ¹	22 702
Verksamhetsutgifter ²	2 320
Investeringar ³	
Summa ramnivå	25 022

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2017 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för området

Studiestödet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken. Studiestödet ska verka rekryterande för både kvinnor och män och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska även ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden.

Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96) och förtydligades något genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/2016:58).

2.5 Resultatredovisning

Tabell 2.4 Antal studiestödstagare och utbetalda belopp

Milljoner kronor

	2015			2016			2017			Utbetalt bidrag ¹	Utbetalt lån
	Antal	Kvinnor (%)	Män (%)	Antal	Kvinnor (%)	Män (%)	Antal	Kvinnor (%)	Män (%)		
Studiehjälp	398 533	48	52	397 646	48	52	408 081	47	53	3 355	
Varav											
Utland	1 175	66	34	1 210	67	33	1 324	64	36	12	
Studiestartsstöd							804	57	43	24	
Studiemedel	509 512			502 342			499 799			10 301	18 062
Varav											
Grundläggande nivå	22 177	70	30	22 061	69	31	21 039	68	32	463	135
Gymnasial nivå	112 766	59	41	108 777	60	40	107 571	60	40	2 301	1 834
Eftergymnasial nivå	341 418	60	40	339 951	59	41	340 781	59	41	7 038	13 901
Utlandsstudier	33 151	58	42	31 553	58	42	30 503	58	42	499	2 192
Studiemedelsräntor och avskrivningar²										2 236	
Bidrag till vissa med funktionsnedsättning i gymnasieskolan	401	46	54	384	44	56	354	45	55	37	
Läringsersättning	9 605	38	62	11 013	39	61	12 303	39	61	70	
Bidrag vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	156	58	42	159	68	32	149	60	40	1	
Studielitteratur	13 020	72	28	9 558	72	28	11 422	72	28		-
Totalt antal studiestödstagare	918 207			911 544			920 793	x	x		

Anm.: Tabellen visar det bruttoräknade antalet stödtagare per studiestöd. När antalet stödtagare redovisas fördelat per bidrags- eller utbildningsnivå och sedan summeras blir de som fått utbetalningar på fler än en nivå under året dubbelräknade.

¹ Belopp för studiemedel inkluderar tilläggsbidrag.

² Siffran avser anslagsbelastningen i statsbudgeten för studiemedelsräntor och avskrivningar.

Källor: Centrala studiestödsnämnden, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Myndigheten för tillgängliga medel.

I detta avsnitt redovisas resultatet av statens insatser inom studiestödsverksamheten. Resultaten för varje studiestöd redovisas per studerandegrupp fördelat på grundläggande och gymnasial nivå (t.ex. kommunal vuxenutbildning och folkhögskoleutbildning) respektive eftergymnasial nivå (t.ex. högskoleutbildning och yrkeshögskoleutbildning). Resultaten presenteras genomgående efter kön.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 15) aviserades att resultatredovisningen för utgiftsområdet ska ses över med anledning av utbildningsutskottets uppföljning av utgiftsområdets indikatorer. Utbildningsutskottet har konstaterat att det inte framgår varför just dessa indikatorer har valts ut och varför en indikator har kopplats till ett visst

delmål. Utskottet anser även, när det gäller jämställdhetsperspektivet i det rekryterande målet, att det saknas en bedömning av måluppfyllelsen ur ett jämställdhetsperspektiv (se bet. 2016/17:UbU2 och 2017/18:UbU2).

En översyn har påbörjats vilken har lett till att antalet indikatorer har minskat i antal och reviderats. I det rekryterande målet har jämställdhetsperspektivet tydliggjorts. De indikatorer som nu valts bedöms vara mer relevanta för att beskriva måluppfyllelsen för området.

Det finns en nära koppling mellan det rekryterande och det utjämnande målet på så sätt att båda målen handlar om att studiestödet ska bidra till att personer som inte annars skulle ha påbörjat studier gör det. Det rekryterande målet är dock av mer generell karaktär, dvs. studiestödet bör vara utformat på ett sådant sätt att det rekryterar

bredare grupper till studier, medan det utjämnande målet mer kan definieras som att studiestödet ska vara selektivt rekryterande, dvs. det bör vara utformat på ett sådant sätt att det i vissa fall specifikt riktar sig till att rekrytera särskilda grupper till studier. När det gäller att studiestödet ska ha en god effekt på samhälls-ekonomin över tiden har fokus lagts på att den del av studiestödet som utgörs av lån ska betalas fullt ut.

I respektive avsnitt anges vilka indikatorer som har valts ut för att mäta måluppfyllelsen. I år har även en mer utförlig beskrivning lämnats under varje avsnitt om hur de indikatorer som valts ut bidrar till måluppfyllelsen.

2.5.1 Unga studerande på gymnasial nivå i Sverige

Studiehjälp består av studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg och lämnas främst till studerande i gymnasieskolan. Så kallade Rg-bidrag lämnas för kostnader för mat, boende och hemresor vid viss gymnasieutbildning för elever med dövhet och hörselnedsättning vid riksgymnasierna i Örebro samt till svårt rörelsehindrade elever i särskilt anpassad utbildning. Elever i gymnasial lärlingsutbildning och elever i lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogrammen kan få en kostnadsersättning, så kallad lärlingsersättning.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den indikator som används för att mäta utjämnande effekt är:

- andel studerande med inackorderingstillägg och extra tillägg.

Inackorderingstillägget syftar till att undanröja geografiska hinder för gymnasieutbildning och till att minska de merkostnader som uppstår för familjer där barnen måste inackorderas på skolorten för att genomgå sin utbildning. Det extra tillägget syftar till att förbättra möjligheterna för ungdomar från inkomstsvaga hushåll att kunna bedriva studier. De båda stöden kan därför anses ha en utjämnande effekt, dvs. vara selektivt rekryterande, och används därför för att

mäta den utjämnande effekten inom studiehjälpen.

Resultat

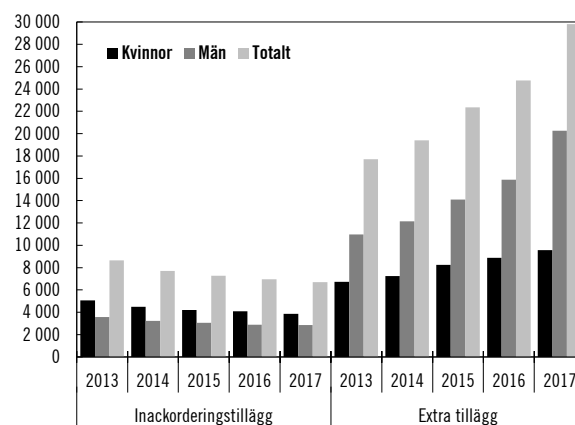
Under 2017 fick ca 406 100 studerande, varav 199 200 kvinnor och 220 900 män, studiebidrag inom studiehjälpen för studier i Sverige. Det är en ökning med ca 3 procent jämfört med föregående år. Av de elever som hade studiebidrag gick 71 procent i kommunala gymnasieskolor och 27 procent i fristående gymnasieskolor. Omkring 2 procent studerade på folkhögskolor och i den kommunala vuxenutbildningen.

Knappt 2 procent av samtliga studerande med studiehjälp fick inackorderingstillägg under 2017. Det motsvarar ca 6 700 studerande, varav andelen kvinnor var 58 procent och andelen män 42 procent.

Under 2017 lämnades extra tillägg till drygt 7 procent av de studerande med studiehjälp. Detta motsvarar ca 29 800 studerande, varav andelen kvinnor var 32 procent och andelen män 68 procent. Andelen män har ökat med 4 procentenheter jämfört med föregående år.

Under 2017 fick drygt 90 procent av de studerande med extra tillägg den högsta bidragsnivån. Berättigade till den bidragsnivån är personer i hushåll vars inkomst understiger 85 000 kronor per år.

Diagram 2.1 Antal studerande med inackorderingstillägg och extra tillägg

Källa: CSN.

Knappt 25 500 studerande har fått sin studiehjälp indragen på grund av ogiltigt frånvaro under läsåret 2016/17. Det motsvarar knappt 8 procent av det totala antalet studerande med studiehjälp, vilket är en marginell ökning jämfört med föregående läsår. Det var fler män än kvinnor som fick

indragen studiehjälp, 63 procent män och 37 procent kvinnor. En stor andel av de som rapporterats för ogiltig frånvaro får ett återkrav avseende den studiehjälp som redan har hunnit betalas ut.

Under 2017 fick drygt 350 studerande Rg-bidrag, vilket innebär en minskning jämfört med föregående år. Av de studerande som fick Rg-bidrag var 45 procent kvinnor och 55 procent män.

I januari 2014 infördes en kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning, s.k. lärlingsersättning, på 1 000 kronor per studiemånad. Under 2017 betalade CSN ut drygt 70 miljoner kronor i lärlingsersättning, vilket är en ökning jämfört med föregående år då 62 miljoner kronor betalades ut. Cirka 12 300 elever fick lärlingsersättning under året. Av dessa var 39 procent kvinnor och 61 procent män.

Tabell 2.5 Unga studerande på gymnasial nivå

Antal studerande och utbetalade bidrag

	Antal 2017	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Utgifter 2017 (mnkr)
Studiehjälp i Sverige	406 757	47	53	3 344
Studiebidrag	406 125	47	53	3 105
Inackorderings-tillägg	6 712	58	42	62
Extra tillägg	29 810	32	68	177
Lärlingsersättning	12 303	39	61	70
Rg-bidrag	354	45	55	37

Källa: CSN.

2.5.2 Vuxna studerande med studiestartsstöd på grundläggande och gymnasial nivå

Vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå kan under vissa förutsättningar få studiestartsstöd.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den indikator som används för att mäta den utjämnande effekten är:

- Antal vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå med studiestartsstöd, även fördelat efter kön.

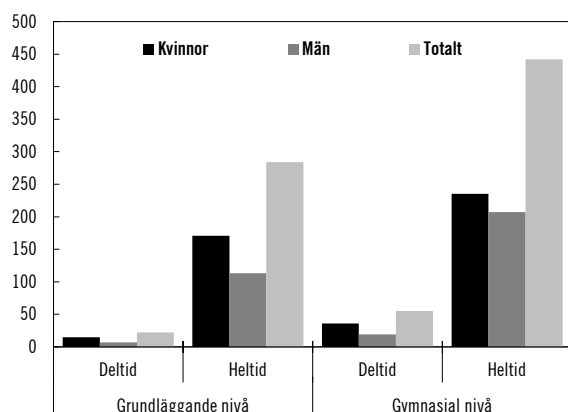
Studiestartsstödet syftar till att rekrytera personer med kort tidigare utbildning och stort utbildningsbehov som annars inte hade valt att studera, i syfte att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Stödet har således en utjämnande effekt eftersom det är selektivt rekryterande. Antalet studerande med studiestartsstöd används därför för att mäta den utjämnande effekten.

Resultat

Studiestartsstödet infördes den 2 juli 2017. Under 2017 lämnades studiestartsstöd till ca 800 studerande. Av dessa var ca 57 procent kvinnor och 43 procent män. Andelen studerande på gymnasial nivå var 62 procent och andelen studerande på grundläggande nivå var 38 procent. Av de studerande på gymnasial nivå var 55 procent kvinnor och 45 procent män. På grundläggande nivå var 61 procent av de studerande kvinnor och 39 procent män. De flesta som studerade med studiestartsstöd under 2017 studerade inom kommunal vuxenutbildning (komvux), ca 730 personer. Knappt 80 personer studerade på folkhögskola. De flesta studerande med studiestartsstöd var mellan 25 och 34 år. I den åldersgruppen var männen i majoritet medan det i övriga åldersgrupper var en större andel kvinnor än män.

Av de som studerade med studiestartsstöd fick 420 studerande tilläggsbidrag. Av dessa var 73 procent kvinnor.

Under andra kalenderhalvåret 2017 var 271 av Sveriges 290 kommuner anslutna till studiestartsstödet. Av dessa var det 177 kommuner som lämnade in minst en ansökan om studiestartsstöd under hösten 2017.

Diagram 2.2 Antal studerande med studiestartsstöd, fördelat efter studienivå och omfattning

Källa: CSN.

2.5.3 Vuxna studerande med studiemedel på grundläggande och gymnasial nivå

Studiemedel består av studiebidrag och studielån och kan bl.a. lämnas till vuxna studerande på gymnasial och grundläggande nivå. Det finns två olika nivåer på bidraget, en generell och en högre nivå. Den högre bidragsnivån kan bl.a. lämnas för studier på grundläggande och gymnasial nivå till vuxna studerande som saknar sådan utbildning.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den indikator som används för att mäta rekryterande effekt är:

- andel vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå med studiemedel av det totala antalet studerande på dessa nivåer, även fördelat efter kön.

Studiestödet ska bl.a. bidra till ett högt deltagande i utbildning. Andelen vuxna studerande med studiemedel av samtliga studerande på grundläggande och gymnasial nivå används därför för att mäta den rekryterande effekten.

De indikatorer som används för att mäta utjämnande effekt är:

- andel studerande med den högre bidragsnivån av det totala antalet studerande med studiemedel på grundläggande och gymnasial nivå, och

- andel studerande med tillägglån av det totala antalet studerande med studiemedel på grundläggande och gymnasial nivå.

Den högre bidragsnivån riktar sig till vissa grupper med stort utbildningsbehov. Tillägglånet syftar till att möjliggöra studier för personer ur olika samhällsgrupper som har en annan livssituation än ungdomsstuderande. Båda stöden syftar till att rekrytera vissa särskilda grupper till studier och kan därför anses ha en utjämnande effekt.

Resultat

Under 2017 fick ca 21 000 studerande studiemedel för studier på grundläggande nivå, vilket är ca 1 000 färre än under 2016. Av dessa studerande var 68 procent kvinnor. Ungefär 12 100 studerande fick studiemedel med den högre bidragsnivån under 2017, vilket är en minskning med 2 400 personer och motsvarar 58 procent av studiestödstagarna på grundläggande nivå. De som studerar med studiemedel på grundläggande nivå är äldre än studerande på andra nivåer. Under 2017 var 55 procent av de studerande på den nivån 30 år eller äldre, medan endast 32 procent av de studerande på gymnasial nivå var i samma ålder.

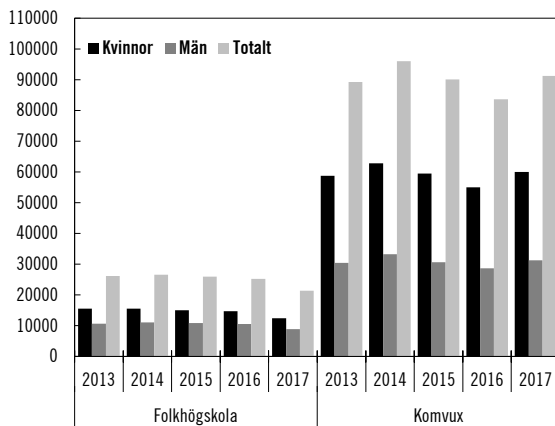
Under 2017 återfanns de flesta vuxenstuderande med studiemedel på grundläggande nivå, 85 procent, inom komvux. Resterande studerade på folkhögskola. Antalet studerande på grundskolenivå har minskat med 6 procent vid komvux medan antalet ökat med 2 procent vid folkhögskolorna.

Antalet personer med studiemedel för studier på gymnasial nivå uppgick 2017 till ca 107 600, vilket är en minskning med ca 1 200 personer jämfört med 2016. Av dessa var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Cirka 33 000 studerande på gymnasial nivå fick under 2017 studiemedel med den högre bidragsnivån, vilket är en minskning med ca 600 personer jämfört med 2016. Andelen studerande med den högre bidragsnivån på gymnasial nivå var 31 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2016. Ungefär 48 procent av de studerande var yngre än 25 år, medan 32 procent var 30 år eller äldre och 11 procent var 40 år eller äldre.

Av de som studerade med studiemedel på gymnasial nivå under 2017 läste ca 67 procent

inom komvux, 17 procent på folkhögskola och 16 procent på övriga gymnasiala utbildningar.

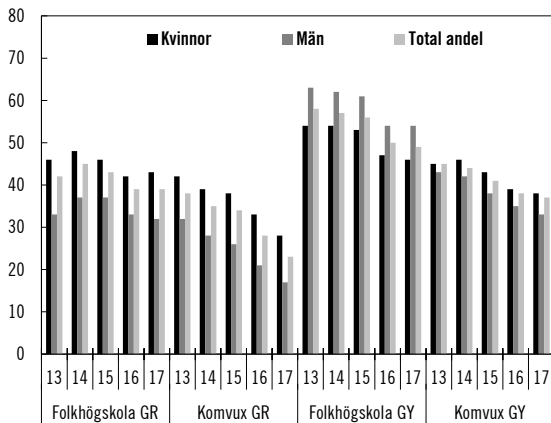
Diagram 2.3 Antal vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå, fördelat på folkhögskolor och komvux

Källa: CSN.

Andelen kvinnor av de studerande på grundläggande nivå inom komvux var 68 procent medan andelen män var 32 procent. På gymnasial nivå inom komvux var 65 procent kvinnor medan 35 procent var män. Motsvarande andelar för studerande på grundläggande nivå inom folkhögskolan var 68 procent kvinnor och 32 procent män. På gymnasial nivå inom folkhögskolan var knappt 57 procent kvinnor och drygt 43 procent män.

Diagram 2.4 Andel vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå med studiemedel av det totala antalet studerande på dessa nivåer

Källa: CSN.

Andelen studerande med studiemedel sett till det totala antalet studerande på komvux uppgick till 33 procent under det andra halvåret 2017. Andelen har minskat med 3 procentenheter jämfört med andra halvåret 2016. För kvinnor var andelen 36 procent och för män 29 procent. Andelen studerande med studiemedel sett till det totala

antalet studerande på folkhögskola uppgick till 50 procent under det andra halvåret 2017. Andelen har minskat med 1 procentenhet jämfört med det andra halvåret 2016. För kvinnor var andelen 48 procent och för män 53 procent.

Sedan 2011 får den högre bidragsnivån inom studiemedlen lämnas till vissa arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år för vissa studier på grundläggande eller gymnasial nivå inom komvux eller folkhögskola. Under 2017 fick ungefär 4 000 ungdomar studiemedel med den högre bidragsnivån. De ingår i det totala antalet studerande med det högre bidraget som redovisas nedan. Antalet ungdomar har minskat med ca 100 jämfört med föregående år. Majoriteten, 88 procent, studerade på gymnasial nivå medan 21 procent studerade på grundläggande nivå. Av de ungdomar som tog del av satsningen under 2017 var 45 procent kvinnor och 55 procent män.

Andelen studerande med tilläggs lån på grundläggande nivå var 2 procent, en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2016. På gymnasial nivå var motsvarande andel 6 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Tabell 2.6 Vuxna studerande med studiemedel

Antal studerande och utbetalade bidrag

	Antal 2017	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Utgifter 2017 (mnkr)
Grundläggande nivå	21 039	68	32	422
varav med den högre bidragsnivån	12 109	72	28	330
Gymnasial nivå	107 571	60	40	2 167
varav med den högre bidragsnivån	33 016	64	36	1 134
Totalt	128 610			2 589

Källa: CSN.

2.5.4 Studerande på eftergymnasial nivå i Sverige

Det studiestöd som lämnas till studerande på eftergymnasial nivå i Sverige är studiemedel i form av bidrag och lån.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den indikator som används för att mäta rekryterande effekt är:

- andel studerande med studiemedel av det totala antalet studerande på eftergymnasial nivå, även fördelat efter kön.

Studiestödet ska bl.a. bidra till ett högt deltagande i utbildning. Andelen studerande med studiemedel av samtliga studerande på eftergymnasial nivå används därför för att mäta den rekryterande effekten.

Den indikator som används för att mäta utjämnande effekt är:

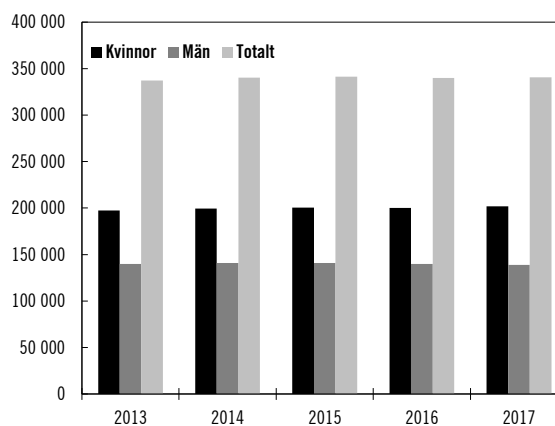
- andel studerande med tilläggsloan av det totala antalet studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå.

Tilläggsloanet syftar till att möjliggöra studier för personer ur olika samhällsgrupper som har en annan livssituation än ungdomsstuderande. Stödet syftar till att rekrytera vissa särskilda grupper till studier och kan därför anses ha en utjämnande effekt.

Resultat

Under 2017 studerade ca 340 800 personer på eftergymnasial nivå i Sverige med studiemedel, vilket är en ökning med ca 800 studerande jämfört med 2016. Under 2016 minskade antalet studerande på eftergymnasial nivå för första gången sedan 2011. Antalet ökade marginellt under 2017.

Diagram 2.5 Antal studerande på eftergymnasial nivå med studiemedel

Källa: CSN.

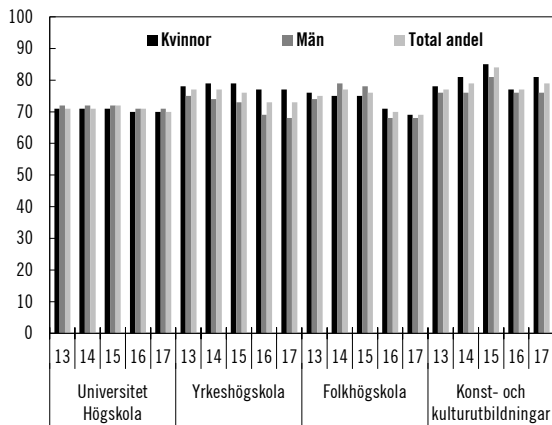
De allra flesta studiemedelstagare på eftergymnasial nivå under 2017, ca 87 procent, studerade vid universitet eller högskola. Ungefär 11 procent var registrerade som studerande vid yrkeshögskoleutbildning. Resterande andel studerade inom övriga utbildningsformer.

Studerande med det högre bidraget för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen var 430 personer under 2017, vilket är på ungefär samma nivå som 2016.

Andelen studerande med tilläggsloan på eftergymnasial nivå var 7 procent under 2017, en ökning med 1 procentenhet jämfört med föregående år.

Av de studerande på eftergymnasial nivå med studiemedel 2017 var 51 procent yngre än 25 år och 20 procent 30 år eller äldre. Andelen som var 30 år eller äldre har ökat med 1 procentenhet jämfört med 2016, medan andelen studerande i gruppen yngre än 25 år har minskat med 1,8 procentenhet.

Under det andra halvåret 2017 studerade 70 procent av det totala antalet studerande på högskolenivå i Sverige med studiemedel och andelen har minskat med 1 procentenhet jämfört med det andra halvåret 2016. Fördelningen mellan män och kvinnor är i princip jämn. Störst andel studerande med studiemedel återfinns på studiestödsberättigande konst- och kulturutbildningar och inom yrkeshögskolan.

Diagram 2.6 Andel studerande med studiemedel av det totala antalet studerande inom olika eftergymnasiala utbildningsformer

Källa: CSN.

Som framgår av tabellen nedan är det fler kvinnor än män som har studiemedel för studier på eftergymnasial nivå, vilket är oförändrat jämfört med 2016. Under 2017 ökade antalet kvinnor med studiemedel på eftergymnasial nivå i Sverige med 1 procent medan antalet män minskade lika mycket.

Tabell 2.7 Studerande på eftergymnasial nivå i Sverige med studiemedel

Antal studerande och utbetalade bidrag

	Antal 2017	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Utgifter 2017 (mnkr)
Eftergymnasial nivå	340 800	59	41	6 774

Källa: CSN.

Studielitteratur för vissa högskolestuderande

Högskolestuderande med en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning kan få låna anpassad studielitteratur genom Myndigheten för tillgängliga medier (MTM). MTM producerar och förvärvar talböcker, både svenska och utländska, och punktskriftsböcker för högskolestuderande med läsnedsättning.

MTM har under 2017 fortsatt arbetet med att effektivisera produktions- och distributionsprocessen. Detta har lett till att kötiden förkortats med ytterligare sex dagar för kurslitteratur som talbok. Antalet producerade och förvärvade titlar har ökat med 92 stycken till 1 770 titlar. Produktionen av talböcker har ökat på grund av ökad efterfrågan. Förvärven av talböcker från högskolorna fortsätter att minska, då högskolorna väljer att använda andra hjälpmedel än

inläsning för mindre omfattande material. Antalet lån fortsätter att öka och uppgick till ca 115 600 under 2017, att jämföra med 2016 då antalet lån var ca 113 100.

2.5.5 Studerande utomlands

Studerande under 20 år kan i vissa fall få studiebidrag för studier utomlands på gymnasial nivå i form av studiebidrag, inackorderingstillägg, extra tillägg och ersättning för dagliga resor. Studiemedel kan lämnas för gymnasiala och eftergymnasiala studier utomlands. Rätten till studiemedel för studier på gymnasial nivå utanför EES och Schweiz är dock begränsad. Förutom ordinarie bidrag och lån kan även merkostnadslån för bl.a. undervisningsavgifter och resor lämnas.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den indikator som används för att mäta rekryterande effekt är:

- andelen studerande utomlands med studiemedel på gymnasial och eftergymnasial nivå av samtliga studerande med studiemedel på dessa nivåer, även fördelat efter kön.

Studiestödet ska bl.a. bidra till ett högt deltagande i utbildning. Andelen studerande med studiemedel av samtliga studerande på gymnasial och eftergymnasial nivå används därför för att mäta den rekryterande effekten.

Resultat

Studiehjälp

Antalet studerande med studiehjälp för studier utomlands på gymnasial nivå uppgick till drygt 1 300 under 2017. Sammantaget ökade antalet studerande med studiehjälp för studier utomlands med 9 procent jämfört med 2016. Av dessa fick drygt 300 personer inackorderingstillägg och ett fåtal personer fick extra tillägg eller ersättning för dagliga resor.

Studiemedel

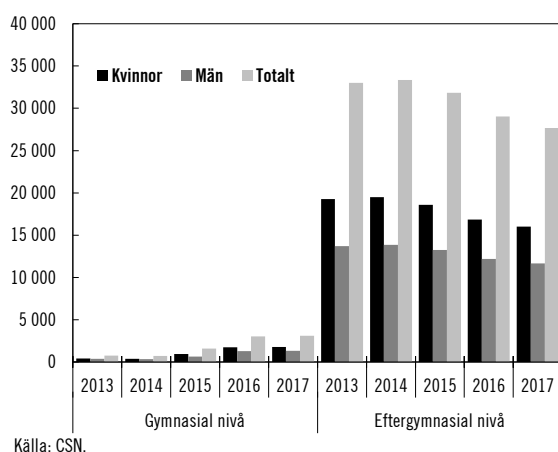
Antalet utlandsstuderande på gymnasial nivå med studiemedel uppgick 2017 till ca 3 100, vilket är

en ökning med ungefär 100 studerande jämfört med året innan. Cirka 3 procent av samtliga studerande med studiemedel på gymnasial nivå studerade utomlands under 2017. Av de utlandsstuderande på gymnasial nivå var 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Antalet utlandsstuderande på eftergymnasial nivå med studiemedel minskade för tredje året i följd och uppgick 2017 till ca 27 700. Det är en minskning med 1 300 personer jämfört med 2016. Av de utlandsstuderande på eftergymnasial nivå var 58 procent kvinnor och 42 procent män. Cirka 8 procent av samtliga studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå studerade utomlands under 2017. Andelen är oförändrad jämfört med året innan.

Totalt uppgick antalet utlandsstuderande med studiemedel till ca 30 500 under 2017, vilket är en minskning med 1 200 personer jämfört med 2016.

Diagram 2.7 Antal studerande med studiemedel vid utlandsstudier på olika utbildningsnivåer

Av de utlandsstuderande på eftergymnasial nivå under 2017 utgjorde gruppen fritt utresande studenter, dvs. studerande som på eget initiativ studerar utomlands utan stöd av något avtal mellan lärosäten, den största andelen med ca 70 procent. Gruppen studerande inom ramen för utbytesprogram utgjorde ca 30 procent. Både andelen fritt utresande och andelen studerande på utbytesprogram är oförändrade jämfört med 2016. Därutöver läste ca 1 procent under 2017 på eftergymnasiala språkkurser, vilket är oförändrat jämfört med 2016. Efter reformeringen av utlandsstudiestödet den 1 juni 2015 räknas merparten av de s.k. icke-akademiska språkkurserna som gymnasiala.

Cirka 56 procent av de utlandsstuderande på eftergymnasial nivå studerade under 2017 inom EU. De tio länder som under 2017 tog emot flest

svenska studerande var: Storbritannien, USA, Polen, Danmark, Australien, Nederländerna, Norge, Spanien, Tyskland, och Frankrike. Ungefär 71 procent av de utlandsstuderande studerade i dessa länder.

Det är främst yngre studiemedelstagare som väljer utlandsstudier. Under 2017 var 57 procent yngre än 25 år och bara 8 procent 30 år eller äldre.

Tabell 2.8 Studerande utomlands

Antal studerande och utbetalade bidrag

	Antal 2017	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Utgifter 2017 (mnkr)
Studiehjälp	1 324	64	36	11,8
varav inackorderings-tillägg	310	65	35	3,4
varav extra tillägg	16	69	31	0,1
Studiemedel för gymnasiala studier	3 099	57	43	33,5
Studiemedel för eftergymnasiala studier	27 653	58	42	462,4
Totalt	33 402			511,2

Källa: CSN.

2.5.6 Studerande med barn

Tilläggsbidraget lämnas till studerande med barn och utgör ett differentierat kompletterande stöd beroende på antalet barn.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den indikator som används för att mäta utjämnande effekt är:

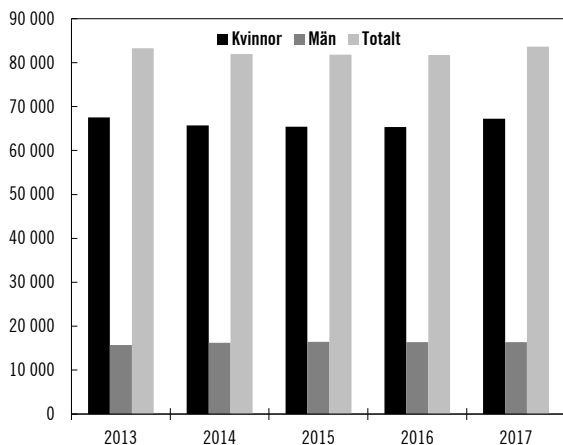
- andelen studerande med tilläggsbidrag på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå av det totala antalet studerande med studiemedel på dessa nivåer.

Tilläggsbidraget syftar till att underlätta för föräldrar att studera samt till att hjälpa barn i ekonomiskt utsatta familjer. Det kan därför anses ha en utjämnande, dvs. selektivt rekryterande, effekt på målgruppen. Andelen studerande med tilläggsbidrag på samtliga utbildningsnivåer används därför till att mäta den utjämnande effekten.

Resultat

Under 2017 fick ca 84 000 studerande med studiemedel tilläggsbidrag, vilket är en ökning med en procent jämfört med 2016. Av dessa var 80 procent kvinnor och 20 procent män.

Diagram 2.8 Antal studerande med tilläggsbidrag

Källa: CSN.

Av de som studerade på grundläggande nivå under 2017 hade 50 procent tilläggsbidrag. Motsvarande andelar på gymnasial nivå och eftergymnasial nivå var 28 respektive 14 procent. Skillnaderna kan bl.a. förklaras av att det skiljer i ålder mellan de olika studerandegrupperna och att äldre studerande oftare har barn. De studerande som fick tilläggsbidrag under 2017 hade i genomsnitt 1,8 barn och sammanlagt betalades det ut tilläggsbidrag för 154 600 barn, vilket är en ökning med 5 600 barn sedan 2016.

Tabell 2.9 Tilläggsbidrag till studerande med barn

Antal studerande och utbetalade bidrag

	Antal 2017	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Utgifter 2017 (mnkr)
Tilläggsbidrag	83 616	80	20	443,3
varav utlandsstuderande	604	58	42	2,9

Källa: CSN.

2.5.7 Studieekonomi

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den indikator som används för att mäta rekryterande effekt är:

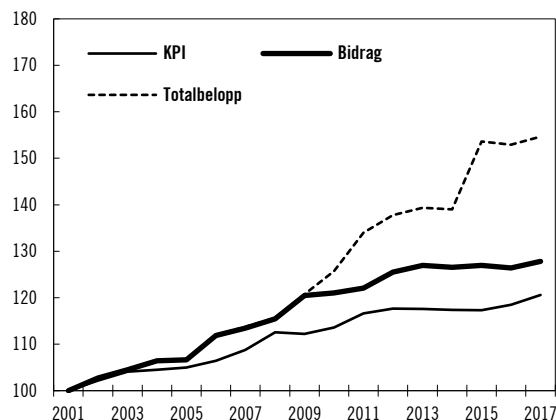
- studiemedlens allmänna köpkraft i en jämförelse med konsumentprisindex.

Den studerandes ekonomi under studietiden kan vara avgörande för om en person rekryteras till studier. Ett studiestödssystem som uppfattas som omfattande och rättvist har en rekryterande effekt för individerna. Effekten beror dels på behovet av stöd, dels på om stödet är tillräckligt för att möjliggöra studier.

Resultat

Nivån på studiemedlen i förhållande till konsumentprisindex (KPI) har ökat de senaste åren. En jämförelse med KPI visar att studiemedlens allmänna köpkraft har följt kostnadsutvecklingen väl under senare år. Köpkraften var under 2015 den högsta sedan de moderna studiemedlen infördes 1965. Som en följd av att prisbasbeloppet sänktes minskade dock studiemedlens köpkraft något under 2016 och 2017.

Diagram 2.9 Jämförelse mellan utveckling av studiemedelsbeloppen och konsumentprisindex

Källor: CSN och Statistiska centralbyrån.

CSN har under de senaste åren ökat sin kunskap om de studerandes ekonomiska och sociala situation. När CSN undersöker hur mycket studiemedlen räcker till används flera olika metoder. CSN genomför bl.a. en större enkätundersökning vartannat år.

Enkätundersökningen som gjordes 2017 visar att de studerandes upplevelse av sin studieekonomi har försämrats något. Av samtliga studerande som deltog i undersökningen svarade 65 procent att ekonomin under studierna är ganska bra, bra eller mycket bra. Detta är en nedgång med 2 procentenheter sedan 2015 och 4 procentenheter sedan 2013. Män och kvinnor

gjorde i princip en likartad bedömning av sin ekonomiska situation. Äldre gör en något mer negativ bedömning av studieekonomin än yngre.

2.5.8 Lånebenägenhet och den enskildes skuldsättning

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

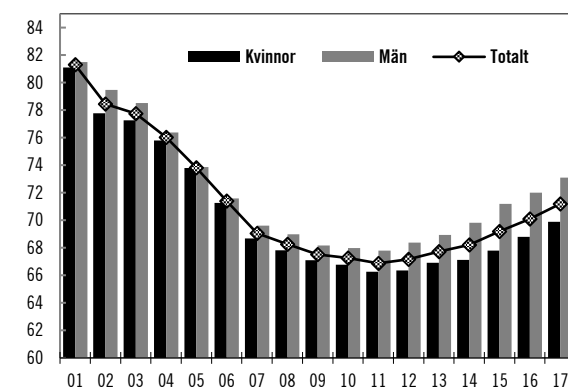
De indikatorer som används för att mäta den rekryterande effekten är:

- antal studerande som tog studielån i förhållande till antal studerande med studiebidrag (s.k. lånebenägenhet) på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå, även fördelat efter kön, och
- andel studerande med studielån på eftergymnasial nivå med merkostnads- och tilläggs lån.

Resultat

Av totalt ca 469 400 studiemedelstagare i Sverige var det ca 334 200 som utöver studiebidrag även erhöll studielån. Antalet studerande som tar studielån i förhållande till antalet studerande med studiebidrag, dvs. lånebenägenheten, minskade kontinuerligt efter studiestödsreformen 2001. Sedan 2012 har dock lånebenägenheten ökat igen. Lånebenägenheten för samtliga utbildningsnivåer var 71,2 procent under 2017 jämfört med 70,1 procent 2016. Lånebenägenheten har ökat med 1,1 procentenhet sedan föregående år och med 4,3 procentenheter sedan 2011, när den var som lägst.

Diagram 2.10 Studerandes lånebenägenhet fördelat på kön

Anm.: Notera bruten axel.
Källa: CSN.

Studielån

Lånebenägenheten vid studier på grundläggande nivå minskade marginellt under 2017 och var 34,8 procent. Lånebenägenheten vid studier på gymnasial nivå minskade marginellt under 2017 och var 51,6 procent. Lånebenägenheten bland de som studerar på eftergymnasial nivå har ökat jämfört med 2016 och uppgick till 77,4 procent under 2017.

Tabell 2.10 Studerandes lånebenägenhet på olika utbildningsnivåer i Sverige

Andel av samtliga låntagare

	2013	2014	2015	2016	2017
Grundläggande nivå	34,8	34,3	36,3	35,0	34,8
Kvinnor	30,4	29,4	31,1	30,2	29,9
Män	45,3	46,2	48,6	45,6	45,2
Gymnasial nivå	53,6	53,2	53,8	52,5	51,6
Kvinnor	53,0	52,2	52,6	51,3	50,0
Män	54,4	54,6	55,8	54,5	53,9
Eftergymnasial nivå	73,1	74,1	74,3	76,5	77,4
Kvinnor	72,8	73,5	73,5	75,7	76,6
Män	73,6	74,9	75,5	77,6	78,4

Källa: CSN.

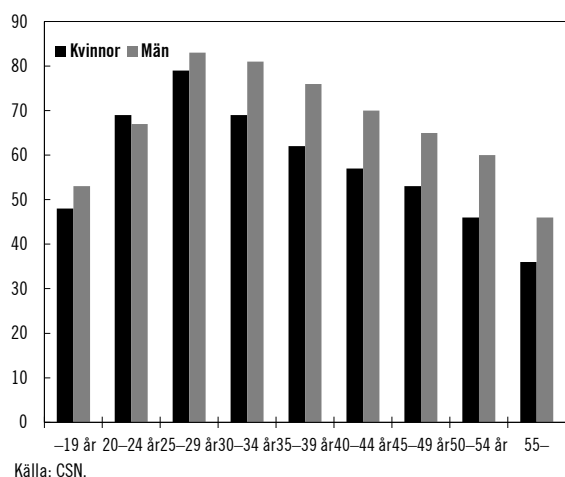
Män tar oftare studielån jämfört med kvinnor. Under 2017 tog 73,1 procent av männen lån jämfört med 69,9 procent av kvinnorna. Särskilt stor är skillnaden för studerande på grundläggande nivå. Där hade ca 45 procent av männen studielån, jämfört med ca 30 procent av kvinnorna.

Utlandsstuderande är mer benägna att ta lån än de som studerar i Sverige. Under 2017 valde 87 procent av de utlandsstuderande att ta lån, vilket är en procentenhet högre jämfört med föregående år.

Lånebenägenheten varierar inte enbart mellan studerande på olika studienivåer utan även mellan olika åldersgrupper. De yngsta och de äldsta

studiemedelstagarna är de som i minst utsträckning väljer att ta studielån. Lånebenägenheten är betydligt lägre bland studiemedelstagare som är utrikes födda än bland de som är inrikes födda. I rapporten Lånebenägenhet bland studerande med studiemedel (CSN, rapport 2017:4) framgår att det skiljer 24 procentenheter mellan de som är utrikes födda och de som är födda i Sverige och har inrikes födda föräldrar.

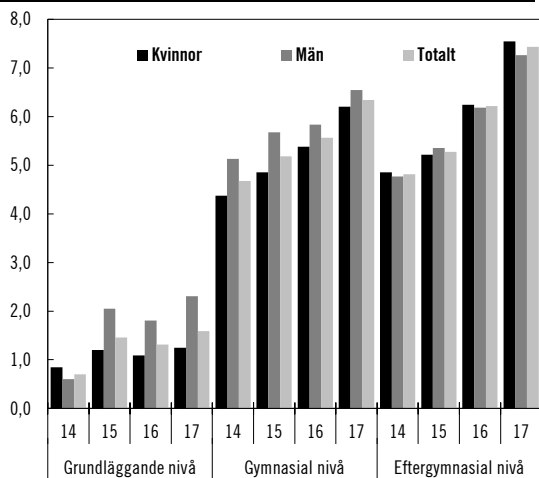
Diagram 2.11 Studerandes lånebenägenhet för studier i Sverige fördelat på åldersgrupper och kön

Tilläggs lån

Antalet studerande med studielån som även har tilläggs lån ökade med 18 procent under 2017 jämfört med föregående år. I genomsnitt tog 10 procent av de studerande med studielån även tilläggs lån under 2017. Ungefär 7 procent fick tilläggs lån för studier på eftergymnasial nivå, vilket är en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2016.

Diagram 2.12 Andel studerande med tilläggs lån på olika utbildningsnivåer

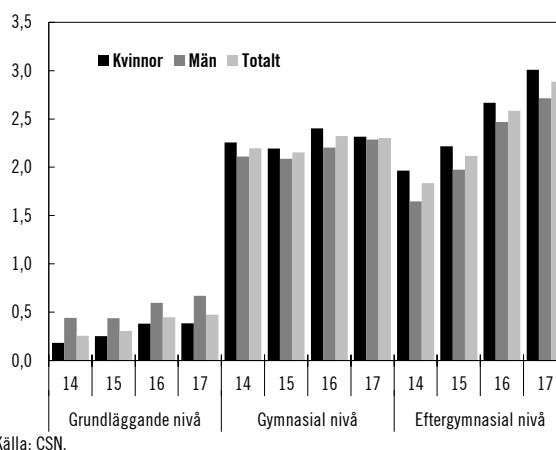

Andelen med tilläggs lån var 7 procent bland såväl kvinnor som män. Bland både kvinnor och män har andelen studerande med tilläggs lån ökat med 1 procentenhet jämfört med 2016.

Merkostnads lån

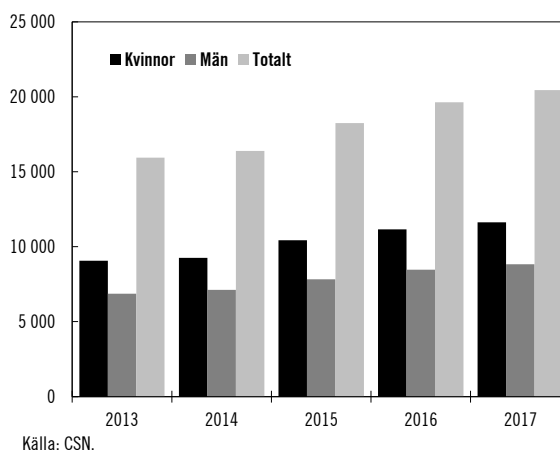
Antalet stödtagare med merkostnads lån för t.ex. undervisningsavgifter, dubbel bosättning eller resor mellan hemorten och studieorten ökade med 1 400 personer eller med 4 procent under 2017.

Diagram 2.13 Andel studerande i Sverige med merkostnads lån på olika utbildningsnivåer

Under 2017 tog 8 procent av de studerande på eftergymnasial nivå merkostnads lån, en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2016.

Diagram 2.14 Antal studerande utomlands med merkostnads lån

Andelen utlandsstuderande som tog merkostnads lån under 2017 var 67 procent. Av samtliga studerande som fick merkostnads lån var 59 procent kvinnor och 41 procent män, vilket motsvarar könsfördelningen bland studiemedelstagarna.

Tabell 2.11 Studerande med studielån, tillägglån och merkostnadslån i Sverige och utomlands

Antal studerande och utbetalade belopp

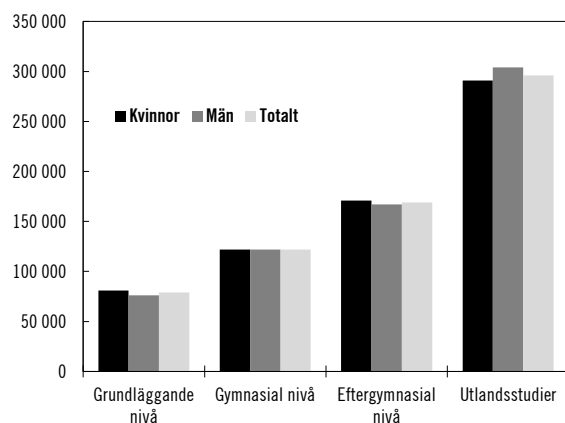
	Antal 2017	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Utbetalt lån 2016 (mnkr)
Studielån	334 214	59	41	15 988
Tillägglån	33 126	60	40	738
Merkostnadslån	32 545	59	41	1 335

Källa: CSN.

Den enskildes skuldsättning

Utbildning ger avkastning både för den enskilde och för samhället i stort. Kostnaderna för utbildning delas därför mellan den enskilde och samhället. Studiemedlen består av en bidragsdel och en lånedel.

Ett sätt att mäta skuldsättningen är att titta på hur stor skuld de studerande har vid återbetalningens början, dvs. direkt efter studierna. Skuldsättningen skiljer sig mycket mellan studerande på olika nivåer.

Diagram 2.15 Genomsnittlig skuld på annuitetslån för nya återbetalningsskyldiga fördelat på studienivå och kön

Källa: CSN.

De studerande som har tagit lån för eftergymnasiala studier i Sverige och som har börjat betala tillbaka på sin skuld i januari 2018 har lånat i genomsnitt 169 300 kronor, vilket är en ökning med ca 4 procent jämfört med föregående år. För de som har studerat på eftergymnasial nivå och som helt eller delvis har studerat utomlands var skuldsättningen i genomsnitt 296 000 kronor.

Av samtliga låntagare som blev återbetalningsskyldiga den 1 januari 2018 hade 65 procent en skuld som var lägre än 200 000 kronor. Andelen med en studieskuld på mellan 200 000 kronor och

500 000 kronor ökade med 3 procentenheter under samma period. De som hade en skuld över 500 000 kronor utgjorde 1 procent av låntagarna, samma andel som föregående år.

2.5.9 Låntagare och den totala skulden

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som används för att mäta god effekt på samhällsekonomin är:

- andel förväntade förluster, tidigare benämnt osäkra fordringar, av den totala studieskulden,
- andel inbetalt årsbelopp för samtliga låntagare, fördelat efter bosättning,
- andel av låntagarna som har beviljats nedsättning av årsbeloppet vid årets slut av samtliga återbetalningsskyldiga låntagare och totalt värde på nedsättningen,
- antal beviljade avskrivningsärenden fördelat på skäl och totalt avskrivet belopp, och
- total fordran på utomlands bosatta återbetalare, varav andel reserveringar för låneförluster, tidigare kallade osäkra fordringar.

För att mäta effekten på samhällsekonomin har indikatorerna sin utgångspunkt i att studiestödssystemet ska säkerställa att lån ska återbetalas i sin helhet. Utgångspunkten tar sikte på att systemet ska vara hållbart dels ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, dels ur den enskildes perspektiv. Mer om de utbildningspolitiska målen som studiestödet ska bidra till att förverkliga finns inom utgiftsområde 16 (avsnitt 2.3 Mål för utgiftsområdet).

Resultat

Det totala antalet låntagare i de tre återbetalningssystemen uppgick till ca 1,5 miljoner vid utgången av 2017. Antalet låntagare ökade med 20 800 personer jämfört med 2016. Av alla låntagare var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Andelen kvinnor är högst inom den äldsta lånetypen studiemedel med 64 procent och lägst inom annuitetslånet med 58 procent.

Antalet låntagare med lån i två eller i vissa fall tre olika återbetalningssystem uppgick till ca 79 800 personer. I takt med att låntagare slutbetalar sina skulder i de äldre återbetalningssystemen minskar antalet låntagare med mer än ett lån. Under 2017 minskade antalet låntagare med mer än ett lån med 13 procent.

Inbetalningarna till CSN uppgick till 13,3 miljarder kronor, inklusive räntor och avgifter, under 2017. Det innebär en minskning av de totala inbetalningarna med 6 miljoner kronor jämfört med 2016. Av de årsbelopp som debiterades 2017 betalades 93,8 procent in när det gäller låntagare bosatta i Sverige. Denna andel har varit stabil under de senaste fem åren. Motsvarande andel för låntagare bosatta utomlands var 71,2 procent, vilket är en minskning med 0,1 procentenhet jämfört med 2016. Betalningsgraden har dock ökat med ca 1,9 procentenheter för bosatta utomlands och med 0,4 procentenheter för bosatta i Sverige sedan 2014.

Tabell 2.12 Andel inbetalt av debiterat belopp under det första betalningsåret fördelat på bosättning

Andel av belopp efter nedsättningar (%)

Bosättning	2014	2015	2016	2017
Sverige	93,5	93,6	93,8	93,8
Utomlands	69,3	70,3	71,3	71,2
Totalt	91,3	91,5	91,6	91,7

Källa: CSN.

Den totala studieskulden när det gäller studielån ökade under 2017 från 213,3 miljarder kronor till 218,5 miljarder kronor. Ökningen beror främst på att utbetalningarna av lån är större än inbetalningarna.

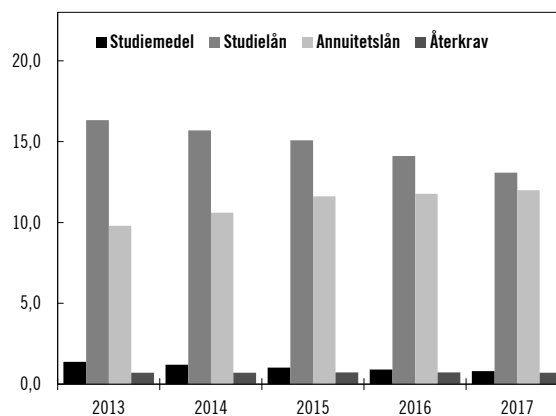
Sedan den 1 januari 2014 gäller budgetlagens (2011:203) bestämmelser om statlig utlåning för all nyutlåning av studielån. Det innebär att medel för förväntade förluster ska beräknas och belasta anslag när utlåning sker. Under 2017 avsattes anslagsmedel motsvarande 7,1 procent av utlånade medel till kreditreserven. Medel för förluster på utlåning före 2014 (stocken) tillförs kreditreserven genom att belasta anslag det år då förlusten är konstaterad.

Av den totala studieskulden har CSN bedömt att 26,2 miljarder kronor, eller ca 12 procent, utgörs av förväntade förluster som riskerar att skrivas av. Detta är en minskning med 856 miljoner kronor jämfört med föregående år. CSN beräknar att drygt 8,2 miljarder kronor av de förväntade förlusterna beror på personer som

missköter eller bedöms komma att missköta sina betalningar. Förväntade förluster som kan härledas till de trygghetsregler som finns för återbetalning beräknas uppgå till ca 15 miljarder kronor. Förväntade förluster som orsakas av beräknade framtida dödsfall bedöms uppgå till ca 3 miljarder kronor. Vidare har CSN, i likhet med föregående år, bedömt att av den totala utestående fordran på 1,2 miljarder kronor i fråga om återkrav av studiestöd är 702 miljoner kronor förväntade förluster.

Diagram 2.16 Reserverade låneförluster, fördelat på lånetyp och återkrav

Miljarder kronor

Källa: CSN.

Antalet låntagare som CSN saknade adresser till uppgick vid slutet av 2017 till ca 17 200, vilket motsvarar 1 procent av samtliga låntagare. Det är en minskning med 2 procent jämfört med 2016. Den totala utestående fordran för dessa låntagare uppgick den 31 december 2017 till 1,8 miljarder kronor, en minskning med 4 procent jämfört med föregående årsskifte.

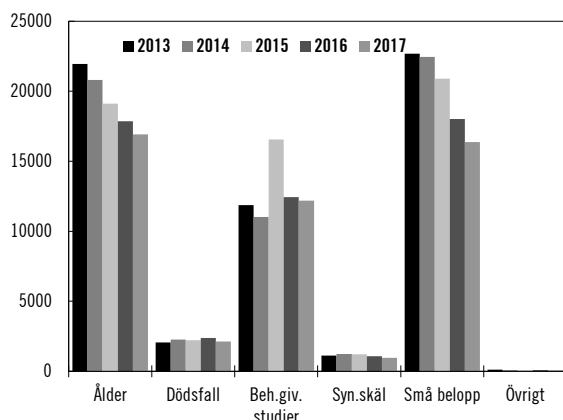
Nedsättning av årsbelopp

En person kan ansöka om att få det belopp som han eller hon ska betala tillbaka under året nedsatt. Det finns tre huvudsakliga skäl till att en återbetalare får nedsatt årsbelopp: nedsättning på grund av låg inkomst, nedsättning på grund av studier och nedsättning med hänsyn till synnerliga skäl. Vid utgången av 2017 hade ca 12 procent av samtliga återbetalningsskyldiga låntagare ett beslut om nedsättning. Det motsvarar 162 200 personer, vilket är 1 100 färre än vid motsvarande tidpunkt 2016. Värdet av nedsättningarna är drygt 1,3 miljarder kronor, vilket är en ökning jämfört med 2016.

Avskrivningar

Avskrivning av lån kan ske främst på grund av åldersregler, dödsfall, behörighetsgivande studier, sjukdom eller synnerliga skäl. Dessutom skriver CSN av skulder som vid ett årsskifte är 100 kronor eller lägre, vilket redovisas som små belopp i diagram 2.17.

Diagram 2.17 Antal beviljade avskrivningsärenden fördelat på skäl

Källa: CSN.

Under 2017 fick ca 41 400 låntagare sina skulder helt eller delvis avskrivna, vilket är en minskning med 4 100 personer jämfört med 2016. Antalet beviljade avskrivningsärenden uppgick till ca 43 000. Det totala avskrivna beloppet under 2017 var 738 miljoner kronor, vilket var en minskning med 32 miljoner kronor jämfört med föregående år. Av de som fick avskrivning under 2017 var 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Återbetalare med krav hos Kronofogdemyndigheten

Under 2017 överfördes krav på återbetalning av studiestöd för ca 90 300 personer, 50,5 procent kvinnor och 49,5 procent män, till Kronofogdemyndigheten. Det är en minskning med 5 100 personer jämfört med 2016. Det överlämnade kravbeloppet under 2017 var 940 miljoner kronor, vilket är en minskning med 2 procent jämfört med 2016. Andelen av alla återbetalningsskyldiga låntagare som har en skuld hos Kronofogdemyndigheten har minskat sedan 2014. År 2017 uppgick den till 6,4 procent.

Utlandsbosatta återbetalare

Ungefär 65 400 återbetalare, 56 procent kvinnor och 44 procent män, var den 31 december 2017 bosatta utomlands, vilket är ungefär oförändrat jämfört med 2016. Den totala fordran hänförlig till de tre återbetalningssystemen när det gäller utlandsbosatta återbetalare uppgick vid slutet av 2017 till 14,5 miljarder kronor, vilket är något mindre än 2016. Sedan 2013 är det lånetypen annuitetslån som står för den största delen, 8,6 miljarder kronor, av de utlandsbosattas skulder. Av den totala fordran när det gäller utlandsbosatta återbetalare avser ca 4 miljarder kronor, eller ca 28 procent, reserveringar för låneförluster.

CSN har under 2017 skickat 13 800 ärenden som rör utlandsbosatta till inkassoföretag, vilket är en ökning med 470 ärenden jämfört med 2016. Det totala värdet av kraven som skickades till inkassoföretag uppgick till 427 miljoner kronor. Totalt har 38 miljoner kronor betalats in under 2017 i dessa ärenden, eller 9 procent. Det är en minskning med 16 procent jämfört med 2016.

CSN bedriver i dag ett omfattande arbete med att driva in obetalda studieskulder. Det handlar framför allt om att myndigheten utökat antalet rättsliga processer i USA, men också att myndigheten påbörjat rättsliga processer i nya länder. Därutöver har CSN börjat kontrollera om en utlandsbosatt låntagare med obetalda årsbelopp har tillgångar i Sverige, t.ex. fastigheter. Slutligen har även ett förenklat indrivningsförfarande påbörjats i Norge. Myndighetens intensifierade arbete med rättsliga åtgärder i utlandet visar att låntagare i utlandet i högre utsträckning erkänner sina skulder och att inbetalningarna till myndigheten från denna grupp ökar.

2.5.10 Studiestödsadministrationen

Kostnad för studiestödsadministration

CSN:s förvaltningskostnader uppgick 2017 till 827,2 miljoner kronor, vilket är en ökning med 64,5 miljoner kronor jämfört med 2016.

Ärendehantering

Handläggningstiderna är fortsatt korta. Handläggningstiderna för ärenden om studiemedel för studier i Sverige är oförändrade jämfört med

föregående år och har minskat med sex dagar för ärenden om studiemedel för studier utomlands.

Tabell 2.13 CSN:s genomsnittliga handläggningstider

Antal dagar

Ärendeslag	2015	2016	2017
Studiehjälp, Sverige	3	4	3
Studiehjälp, utland	50	49	52
Studiemedel, Sverige	14	14	14
Studiemedel, utland	26	27	21
Rg-bidrag	12	14	17
Lärlingsersättning	19	24	12

Källa: CSN.

Tillgänglighet och service

Antalet kunder som under 2017 ville komma i kontakt med CSN per telefon, och som valt personlig service, har minskat med 8 procent jämfört med 2016.

Tabell 2.14 Nyckeltal för CSN:s service och information

Tusental och tid

Verksamhet	2015	2016	2017
Antal telefonsamtal	1 242	1 207	1 114
personlig service			
Genomsnittlig väntetid i telefonkö	4 min. 14 sek.	6 min. 44 sek.	6 min. 42 sek.
Antal besök på webbplats	13 142	13 190	13 374
Antal besök på Mina sidor	12 917	13 217	13 376

Källa: CSN.

Felaktiga utbetalningar och bidragsbrott

Målet med CSN:s arbete som rör felaktiga utbetalningar och bidragsbrott är att CSN ska motverka bidragsbrott och säkerställa att utbetalningar från studiestödssystemet endast görs till den som är berättigad till stöd.

Det är inte möjligt för CSN att helt förhindra felaktiga utbetalningar. Studiehjälp betalas ut i efterskott, men myndigheten är beroende av att skolornas rapportering är korrekt för att de studerande ska få de stöd som de har rätt till.

Studiemedel betalas ut i förskott, men de studerande är skyldiga att anmäla ändringar som kan påverka rätten till studiemedel eller studiemedlens storlek. Läroanstalter har enligt studiestödsförordningen skyldighet att lämna sådana uppgifter som påverkar rätten till studiestöd. Att de studerande får det stöd som de har rätt till bygger därmed på att de uppgifter som CSN får är korrekta. Motsvarande gäller även för studiestartstödet.

CSN arbetar för att det ska bli rätt från början genom att förenkla myndighetens regler, rutiner och arbetssätt. Myndigheten arbetar även med kontroller före, under och efter utbetalning för att säkerställa att rätt belopp betalas ut. CSN samverkar också med andra myndigheter, exempelvis Försäkringskassan, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten.

Under 2017 har CSN beslutat att kräva tillbaka 534 miljoner kronor i felaktigt utbetalt studiestöd, vilket utgör 1,7 procent av det totala utbetalda beloppet. Det är en ökning med 50 miljoner kronor jämfört med 2016.

Under 2017 har CSN polisanmält totalt 349 personer för misstänkt bidragsbrott. Det är en ökning med 107 personer eller 44 procent jämfört med 2016. De sammanlagda beloppen i polis-anmälda brott var 28,9 miljoner kronor 2017, vilket är en ökning med 16 procent jämfört med 2016.

För att förhindra felaktiga utbetalningar strävar CSN efter att göra det lätt för kunderna att lämna korrekta uppgifter i ansökan. CSN effektiviserar löpande arbetssätt och utvecklar kontrollarbetet för att upptäcka och hantera de fel som uppstår. CSN utför kontroller i samband med ansökan, under studietiden och i efterhand. Under 2017 har CSN gjort förbättringar av studiekontroller och studieresultatsprövning gällande studier vid kommunal vuxenutbildning. CSN har också vidtagit åtgärder för att stärka förmågan att upptäcka bidragsbrott rörande språkstudier utomlands.

Jämställdhetsintegrering

CSN utgör en av 59 myndigheter som arbetar med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i all sin verksamhet. Målet med arbetet är att varje deltagande myndighet ännu bättre ska bidra till det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Under 2017 har CSN genomfört en kartläggning och jämställdhetsanalys av kvaliteten i ärendehantering. CSN har även genomfört en jämställdhetsanalys av hanteringen av bidragsbrott.

Överklagandeärenden hos ÖKS

Utgifterna för verksamheten vid ÖKS uppgick 2017 till drygt 13,8 miljoner kronor vilket var en ökning med ca 200 000 kronor jämfört med föregående år. ÖKS hanterade under året ca 4 500

ärenden, en minskning med ca 300 ärenden jämfört med föregående år.

Under 2017 avgjordes 76 procent av alla ärenden inom fyra veckor och 98 procent inom nio veckor. Samtliga ärenden avgjordes inom sex månader. Nämnden biföll 5 procent av det totala antalet inkomna ärenden.

2.6 Budgetförslag

2.6.1 1:1 Studiehjälp

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:1 Studiehjälp

Tusental kronor				
2017	Utfall	3 430 279	Anslags-sparande	-49 408
2018	Anslag	4 169 761 ¹	Utgifts-prognos	4 084 216
2019	Förslag	4 267 138		
2020	Beräknat	4 340 716		
2021	Beräknat	4 455 464		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för studiehjälp i form av studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395). Anslaget får användas för utgifter för ersättning till svenska elever utomlands för vissa resor. Anslaget får användas för utgifter för kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och annan lärlingsliknande utbildning.

Kompletterande information

Bestämmelser om ersättning till svenska elever utomlands för vissa resor finns i förordningen (CSNFS 1983:17) om bidrag till utlands-studerande för dagliga resor. I förordningen (2013:1121) om kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram regleras den s.k. lärlingsersättningen.

Tabell 2.16 Antal studerande och genomsnittliga belopp för studiehjälp, utfall 2017 och prognos 2018–2022

Antal personer, i tusental, och tusental kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Studiebidrag					
Antal	407,4	426,7	434,3	439,5	450,7
Genomsnittligt årsbelopp	7,6	8,7	9,0	9,0	9,0
Extra tillägg					
Antal	29,8	33,9	37,4	40,5	43,3
Genomsnittligt årsbelopp	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8
Inackorderings-tillägg					
Antal	7,0	7,2	7,2	7,0	6,7
Genomsnittligt årsbelopp	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0

Källor: CSN och egna beräkningar.

Regeringens överväganden

Anslagsförändringar till följd av beslutade lagar och förordningar

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär för nedan nämnda satsningar att tidigare beräknade anslagsförändringar kvarstår till följd av beslutade lagar och förordningar.

Med anledning av den extra ändringsbudget som riksdagen beslutat om (prop. 2017/18:252, bet. 2017/18:FiU49, rskr. 2017/18:358) föreslår regeringen att anslaget ökas med 31 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 2 miljoner kronor 2020.

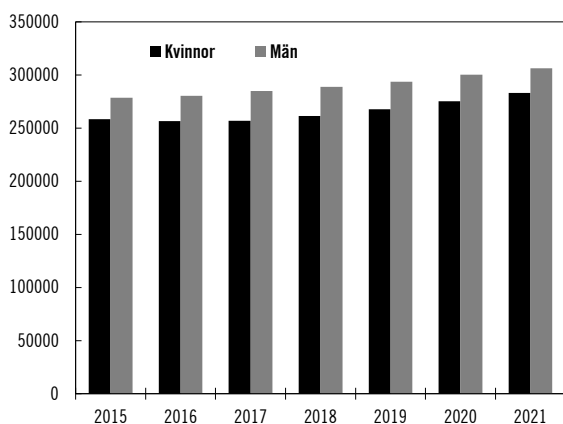
Riksdagen har beslutat att studiebidraget inom studiehjälpen höjs fr.o.m. den 1 mars 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 15, bet. 2017/18:UbU2, rskr. 2017/18:122). Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 104,8 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 107,8 miljoner kronor 2020 respektive 2021.

Anslagsförändringar till följd av förändrade volymer

Drygt 98 procent av de elever som avslutar grundskolans årskurs 9 påbörjar gymnasieskolan samma år. Andelen är ungefär lika stor för kvinnor som för män. Ytterligare ett antal påbörjar gymnasiestudier nästföljande år. Utgifterna för studiehjälp är därför främst beroende av utvecklingen av befolkningen i åldern 16–20 år. Befolkningsframskrivningar från Statistiska

centralbyrån visar att antalet ungdomar i aktuella åldrar kommer att öka under hela prognosperioden.

Diagram 2.18 Folkmängd 16–20 år 2016 och 2017 samt prognos 2018–2021

Källa: SCB.

Mot denna bakgrund bedöms utgifterna för studiebidraget, inackorderingstillägget och det extra tillägget öka med 40 miljoner kronor under 2019. Åren 2020 och 2021 beräknas utgifterna öka med 139 miljoner kronor och 256 miljoner kronor jämfört med vad som har anvisats för 2018.

Tabell 2.17 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:1 Studiehjälp

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	4 091 761	4 091 761	4 091 761
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	135 795	109 795	107 795
Övriga makroekonomiska förutsättningar			
Volym	39 582	139 160	255 908
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 267 138	4 340 716	4 455 464

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 4 267 138 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 Studiehjälp för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 4 340 716 000 kronor respektive 4 455 464 000 kronor.

2.6.2 1:2 Studiemedel

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:2 Studiemedel

Tusental kronor

2017	Utfall	13 060 715	Anslags-sparande	2 231 511
2018	Anslag	16 370 643 ¹	Utgifts-prognos	13 947 766
2019	Förslag	16 867 156²		
2020	Beräknat	17 085 109		
2021	Beräknat	17 573 837		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² 2 726 388 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2019 sedan hänsyn har tagits till regleringsbeloppet för 2016 som uppgick till -354 888 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för studiemedel i form av studiebidrag och tilläggsbidrag enligt studiestödslagen (1999:1395). Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Anslaget får användas för utgifter för retroaktiva utbetalningar av vissa former av studiestöd som upphört.

Kompletterande information

Bestämmelser om statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag finns i förordningen (1998:1512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m.

Studiemedlen är till övervägande del rättighetsstyrda och därför är utgifterna framför allt beroende av antalet studerande som deltar i en studiestödsberättigande utbildning och som ansöker om och beviljas studiebidrag och tilläggsbidrag. Tilläggsbidrag kan lämnas till studerande med barn. Utgifterna påverkas även av beslut om t.ex. nya utbildningsplatser eller höjda bidragsbelopp. Därutöver påverkas utgiftsnivån av de studerandes studietakt, studietid och uppgivna inkomster som överstiger fribeloppsgränserna. Utgifterna påverkas också av den allmänna prisutvecklingen i samhället genom att studie- och tilläggsbidraget är indexerade med prisbasbeloppet.

Tabell 2.19 Antal studerande och genomsnittligt belopp för studiemedel, utfall 2017, prognos 2018 och beräknat för 2019–2021

Antal personer, i tusental, och tusental kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Generella bidraget					
Antal	434,0	467,8	491,0	495,3	493,9
Genomsnittligt årsbelopp ¹	18,5	19,3	20,5	20,9	21,5
Högre bidraget					
Antal	40,6	96,3	98,5	98,4	97,5
Genomsnittligt årsbelopp ¹	36,5	37,8	39,5	40,2	41,3

¹ Exklusive statlig ålderspensionsavgift.

Källor: CSN och egna beräkningar.

Regeringens överväganden

Anslagsförändringar till följd av beslutade lagar och förordningar

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär för nedan nämnda satsningar att tidigare beräknade anslagsförändringar kvarstår till följd av beslutade lagar och förordningar.

Med anledning av den extra ändringsbudget som riksdagen beslutat om (prop. 2017/18:252, bet. 2017/18:FiU49, rskr. 2017/18:358) föreslår regeringen att anslaget ökas med 287 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 207 miljoner kronor 2020.

Riksdagen har beslutat att studiemedlens totalbelopp höjs fr.o.m. den 1 juli 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 15, bet. 2017/18:UbU2, rskr. 2017/18:122). Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 546 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 546 miljoner kronor 2020 respektive 2021.

Enligt studiestödsförordningen (2000:655) kan den högre bidragsnivån inom studiemedlen sedan den 1 juli 2018 lämnas till vissa ungdomar i åldern 20–24 år som studerar eller har studerat på introduktionsprogram i gymnasieskolan. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 49,2 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 49,2 miljoner kronor 2020 respektive 2021.

Ungdomar som saknar fullföljd gymnasieutbildning får enligt förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser behålla den lägre nivån på utvecklingsersättningen även efter den 1 juli det år ungdomen fyller 20 år. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 1,8 miljoner kronor 2019 och beräknar att

anslaget ökas med 3,1 miljoner kronor 2020 respektive 2021.

Förordningen (2015:503) om särskilt anställningsstöd, som reglerar traineejobben, har upphävts den 1 maj 2018. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 7,6 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget minskar med 7,6 miljoner kronor 2020 respektive 2021.

Väsentliga förändringar i förhållande till den tidigare beräknade nivån för 2019 i budgetpropositionen för 2018

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att tidigare beräknad ökning av anslaget vad avser regeringens utbyggnad av utbildningsplatser uteblir och minskar i stället enligt nedan.

- Regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 96,5 miljoner kronor 2019, med 142,7 miljoner kronor 2020 och med 161,5 miljoner kronor 2021.
- Yrkeshögskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 158,9 miljoner kronor 2019, med 346,6 miljoner kronor 2020 och med 480,4 miljoner kronor 2021.
- Folkhögskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 13,3 miljoner kronor 2019, med 18,5 miljoner kronor 2020 och med 25 miljoner kronor 2021.
- Universitet och högskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 88 miljoner kronor 2019, med 155 miljoner kronor 2020 och med 169,4 miljoner kronor 2021.

Anslagsförändringar till följd av förändrade makroekonomiska förutsättningar

Jämfört med de makroantaganden som låg till grund för beräkning av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2018 bedöms anslagsbelastningen öka med 393 miljoner kronor 2019.

Anslagsförändringar till följd av förändrade volymer

Utgiftsnivån bedöms minska med 618 miljoner kronor 2019 jämfört med 2018. Jämfört med de antaganden om antalet studiemedelstagare under 2018 som låg till grund för beräkning av

anslagnivån i budgetpropositionen för 2018 bedöms antalet studiemedelstagare minska.

Anslagsförändringar på grund av övriga skäl

Regleringsbeloppet när det gäller den statliga ålderspensionsavgiften blir ca -355 miljoner kronor, jämfört med ca -213 miljoner kronor för 2018. Regleringsbeloppet fastställs av Pensionsmyndigheten och utgör skillnaden mellan den löpande inbetalda preliminära avgiften och den statliga ålderspensionsavgiften.

Tabell 2.20 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:2 Studiemedel

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	16 357 643	16 357 643	16 357 643
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	876 400	762 140	555 140
Övriga makroekonomiska förutsättningar	392 795	675 599	984 180
Volym	-618 003	-636 482	-536 335
<i>Överföring till/från andra anslag</i>			
Övrigt	-141 679	-73 791	213 209
Förslag/beräknat anslag	16 867 156	17 085 109	17 573 837

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 16 867 156 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Studiemedel* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 17 085 109 000 kronor respektive 17 573 837 000 kronor.

2.6.3 1:3 Avsättning för kreditförluster

Tabell 2.21 Anslagsutveckling 1:3 Avsättning för kreditförluster

Tusental kronor

2017	Utfall	1 879 488	Anslags-sparande	83 878
2018	Anslag	1 878 700 ¹	Utgifts-prognos	1 809 252
2019	Förslag	1 844 552		
2020	Beräknat	1 897 478		
2021	Beräknat	1 936 536		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för avsättning till kreditreserv för utgifter för konstaterade förluster på utlåning t.o.m. 2013 samt för förväntade förluster på nyutlåning fr.o.m. 2014 enligt studiestödslagen (1999:1395). Anslaget får även användas för avsättning till kreditreserv för att täcka kostnader för nedskrivning och inlösen av vissa studielån med statlig kreditgaranti samt för avskrivning av återkrav som avser lån.

Kompletterande information

Bestämmelser om finansiering av kreditförluster hänförliga till statens utlåning finns i budgetlagen (2011:203) och i förordningen (2011:211) om utlåning och garantier. Bestämmelser finns även i kungörelsen (1961:384) om avskrivning av lån för studier.

Regeringens överväganden

Anslagsförändringar till följd av beslutade lagar och förordningar

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär för nedan nämnda satsningar att tidigare beräknade anslagsförändringar kvarstår till följd av beslutade lagar och förordningar.

Med anledning av den extra ändringsbudget som riksdagen beslutat om (prop. 2017/18:252, bet. 2017/18:FiU49, rskr. 2017/18:358) föreslår regeringen att anslaget ökas med 19 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 13 miljoner kronor 2020.

Enligt studiestödsförordningen (2000:655) kan den högre bidragsnivån inom studiemedlen sedan den 1 juli 2018 lämnas till vissa ungdomar i åldern 20–24 år som studerar eller har studerat på introduktionsprogram i gymnasieskolan. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 0,7 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 0,7 miljoner kronor 2020 respektive 2021.

Ungdomar som saknar fullföljd gymnasieutbildning får enligt förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser behålla den lägre nivån på utvecklingsersättningen även efter den 1 juli det år ungdomen fyller 20 år. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 20 000 kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 30 000 kronor 2020 respektive 2021.

Förordningen (2015:503) om särskilt anställningsstöd, som reglerar traineejobben, har upphävts den 1 maj 2018. Regeringen föreslår att anslaget minskar med 0,6 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget minskar med 0,6 miljoner kronor 2020 respektive 2021.

Väsentliga förändringar i förhållande till den tidigare beräknade nivån för 2019 i budgetpropositionen för 2018

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att tidigare beräknad ökning av anslaget vad avser regeringens utbyggnad av utbildningsplatser uteblir och minskar i stället enligt nedan.

- Regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 12,8 miljoner kronor 2019, med 15,5 miljoner kronor 2020 och med 16,7 miljoner kronor 2021.
- Yrkeshögskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 15,8 miljoner kronor 2019, med 34,3 miljoner kronor 2020 och med 47,6 miljoner kronor 2021.
- Folkhögskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 1 miljoner kronor 2019, med 1,4 miljoner kronor 2020 och med 1,7 miljoner kronor 2021.
- Universitet och högskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 20,8 miljoner kronor 2019, med 42,9 miljoner kronor 2020 och med 57,6 miljoner kronor 2021.

Anslagsförändringar till följd av förändrade makroekonomiska förutsättningar

De makroekonomiska förutsättningar som påverkar utgifterna på anslaget är främst prisbasbeloppet men även i viss mån nivån på upplåningsräntan i Riksgäldskontoret.

Jämfört med de makroantaganden som låg till grund för beräkning av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2018 bedöms anslagsbelastningen öka med 32 miljoner kronor 2019.

Anslagsförändringar till följd av förändrade volymer

Anslaget påverkas av förändrade volymer av utlånade medel och av förändringar i förlustavskrivningar på lån tagna före 2014.

Jämfört med de antaganden om volymer som låg till grund för beräkning av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2018 bedöms anslagsbelastningen minska med 85 miljoner kronor 2019.

Tabell 2.22 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:3 Avsättning för kreditförluster

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	1 878 700	1 878 700	1 878 700
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	19 110	9 960	-3 040
Övriga makroekonomiska förutsättningar	31 755	54 302	85 599
Volymer	-85 013	-45 484	-24 723
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 844 552	1 897 478	1 936 536

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 844 552 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Avsättning för kreditförluster* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 1 897 478 000 kronor respektive 1 936 536 000 kronor.

2.6.4 1:4 Statens utgifter för studiemedelsröntor

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:4 Statens utgifter för studiemedelsröntor

Tusental kronor

2017	Utfall	356 454	Anslags- sparande	12 236
2018	Anslag	171 582 ¹	Utgifts- prognos	171 171
2019	Förslag	148 949		
2020	Beräknat	211 463		
2021	Beräknat	382 945		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statens utgifter avseende nedsättning av studiemedelsröntor, för ränteutgifter på lån för återkrav av studiemedel och för avgifter till Riksgäldskontoret för studielån upplånade efter 1988 enligt studiestödslagen (1973:349), studiestödslagen (1999:1395) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Regeringens överväganden

Anslagsförändringar till följd av beslutade lagar och förordningar

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär för nedan nämnda satsningar att tidigare beräknade anslagsförändringar kvarstår till följd av beslutade lagar och förordningar.

Enligt studiestödsförordningen (2000:655) kan den högre bidragsnivån inom studiemedlen sedan den 1 juli 2018 lämnas till vissa ungdomar i åldern 20–24 år som studerar eller har studerat på introduktionsprogram i gymnasieskolan. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 0,1 miljoner kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 0,1 miljoner kronor 2020 respektive 2021.

Ungdomar som saknar fullföljd gymnasieutbildning får enligt förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser behålla den lägre nivån på utvecklingsersättningen även efter den 1 juli det år ungdomen fyller 20 år. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 10 000 kronor 2019 och beräknar att anslaget ökas med 40 000 kronor 2020 respektive 2021.

Förordningen (2015:503) om särskilt anställningsstöd, som reglerar traineejobben, har upphävts den 1 maj 2018. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 30 000 kronor 2019 och beräknar att anslaget minskas med 30 000 kronor 2020 respektive 2021.

Väsentliga förändringar i förhållande till den tidigare beräknade nivån för 2019 i budgetpropositionen för 2018

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att tidigare beräknad ökning av anslaget vad avser regeringens utbyggnad av utbildningsplatser uteblir och minskar i stället enligt nedan.

- Regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 2,9 miljoner kronor 2019, med 11,9 miljoner kronor 2020 och med 15,2 miljoner kronor 2021.
- Yrkeshögskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 0,3 miljoner kronor 2019, med 1,8 miljoner kronor 2020 och med 5,6 miljoner kronor 2021.
- Folkhögskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2018 minskar anslaget med 0,2 miljoner kronor 2019, med 0,8 miljoner kronor 2020 och med 0,2 miljoner kronor 2021.
- Universitet och högskola: jämfört med beräknat belopp i budgetpropositionen för 2019 minskar anslaget med 0,5 miljoner kronor 2019, med 2,3 miljoner kronor 2020 och med 3,8 miljoner kronor 2021.

Anslagsförändringar till följd av förändrade makroekonomiska förutsättningar

De makroekonomiska förutsättningar som påverkar statens utgifter för studiemedelsröntor är nivån på upplåningsräntan i Riksgäldskontoret och prisbasbeloppet.

Jämfört med de makroantaganden som låg till grund för beräkning av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2018 bedöms anslagsbelastningen minska med 73 miljoner kronor 2019.

Anslagsförändringar till följd av förändrade volymer

Anslaget påverkas av förändrad volym av utlånade medel. Jämfört med de antaganden om volym

som låg till grund för beräkning av anslagsnivån i budgetpropositionen 2018 bedöms anslagsbelastningen öka med 81 miljoner kronor 2019.

Tabell 2.24 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Statens utgifter för studiemedelsröntor

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	140 582	140 582	140 582
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	80	110	-270
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-72 867	-4 205	181 437
Volymer	81 154	74 976	61 196
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	148 949	211 463	382 945

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 148 949 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsröntor* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 211 463 000 kronor respektive 382 945 000 kronor.

2.6.5 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Tabell 2.25 Anslagsutveckling 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Tusental kronor

År	Utfall	51 172	Anslags-sparande	10 978
2017	Utfall	51 172	Anslags-sparande	10 978
2018	Anslag	62 150 ¹	Utgifts-prognos	51 775
2019	Förslag	62 150²		
2020	Beräknat	62 150		
2021	Beräknat	62 150		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² 88 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2019.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan (Rg-bidrag).

Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till kursdeltagare i teckenspråksutbildning för föräldrar till barn som för kommunikation är beroende av teckenspråk (TUFF).

Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift för bidrag till kursdeltagare i TUFF-utbildning.

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till anordnare av TUFF-utbildning.

Kompletterande information

Bestämmelser om Rg-bidrag till elever vid Rg-anpassad gymnasieutbildning och till elever i utbildning för döva eller hörselskadade finns i förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan.

Bestämmelser om bidrag till anordnare av och deltagare i TUFF-utbildning finns i förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar. Bestämmelser om statlig ålderspensionsavgift för bidrag till kursdeltagare finns i förordningen (1998:1512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m.

Regeringens överväganden

Tabell 2.26 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	62 150	62 150	62 150
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	62 150	62 150	62 150

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 62 150 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 62 150 000 kronor respektive 62 150 000 kronor.

2.6.6 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tabell 2.27 Anslagsutveckling 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2017	Utfall	27 516		-1 267
2018	Anslag	29 000 ¹	Utgifts-prognos	29 000
2019	Förslag	29 000		
2020	Beräknat	27 000		
2021	Beräknat	27 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för produktion och distribution av kurslitteratur för högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning och för utvecklingsprojekt i syfte att effektivisera verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 2.28 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	29 000	29 000	29 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		-2 000	-2 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar			
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	29 000	27 000	27 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 29 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 27 000 000 kronor respektive 27 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor 2020.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten för tillgängliga medier ansvarar för produktion av studielitteratur för högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning. Produktionen sker i form av beställningar under 2019 som innebär utgifter följande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor 2020.

Tabell 2.29 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	2 772	1 193	4 000	
Nya åtaganden	1 193	3 700	3 700	
Infriade åtaganden	-2 772	-1 193	-3 700	-4 000
Utestående åtaganden	1 193	3 700	4 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	4 000	4 000	4 000	

2.6.7 1:7 Studiestartsstöd

Tabell 2.30 Anslagsutveckling 1:7 Studiestartsstöd

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2017	24 161	423 839	
2018	Anslag	909 000 ¹	317 444
2019	Förslag	909 000	
2020	Beräknat	909 000	
2021	Beräknat	909 000	

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för studiestartsstöd och tilläggsbidrag.

Regeringens överväganden

Tabell 2.31 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:7 Studiestartsstöd

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	909 000	909 000	909 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar			
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	909 000	909 000	909 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 909 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Studiestartsstöd* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 909 000 000 kronor respektive 909 000 000 kronor.

2.6.8 1:8 Centrala studiestödsnämnden

Tabell 2.32 Anslagsutveckling 1:8 Centrala studiestödsnämnden

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2017	827 178	26 390	
2018	Anslag	875 376 ¹	889 464
2019	Förslag	880 340	
2020	Beräknat	893 061 ²	
2021	Beräknat	904 649 ³	

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 880 340 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 880 341 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Centrala studiestödsnämndens förvaltningsutgifter.

Kompletterande information

I förordningen (2017:1144) med instruktion för Centrala studiestödsnämnden finns bestämmelser om myndighetens uppgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 2.33 Härlledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:8 Centrala studiestödsnämnden

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	869 376	869 376	869 376
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	10 964	23 685	35 272
Beslut			1
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	880 340	893 061	904 649

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 880 340 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Centrala studiestödsnämnden* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 893 061 000 kronor respektive 904 649 000 kronor.

2.6.9 Lån i Riksgäldskontoret

Den samlade utestående skulden för studielån tagna mellan 1989 och 2017 i Riksgäldskontoret var ca 216 068 miljoner kronor vid utgången av 2017. Under 2018 bedöms nettouplåningen bli 6 207 miljoner kronor. Beslut om återkravskapital, avskrivningar och konvertering av äldre lån till lån upptagna i Riksgäldskontoret bedöms uppgå till 233 miljoner kronor, 651 miljoner kronor respektive 1 miljon kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 228 700 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den totala skulden för studielån hos Riksgäldskontoret beräknas uppgå till 221 749 miljoner kronor vid utgången av 2018. Nettouplåningen för 2019 beräknas till omkring 6 000 miljoner kronor, beslut av återkravskapital till 240 miljoner kronor, avskrivningar till 668 miljoner kronor och konvertering av äldre lån till lån upptagna i Riksgäldskontoret till 0,8 miljoner kronor. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 228 700 miljoner kronor.

2.6.10 1:9 Överklagandenämnden för studiestöd

Tabell 2.34 Anslagsutveckling 1:9 Överklagandenämnden för studiestöd

Tusental kronor

2017	Utfall	13 774	Anslags-sparande	873
2018	Anslag	14 480 ¹	Utgifts-prognos	14 460
2019	Förslag	14 671		
2020	Beräknat	14 865 ²		
2021	Beräknat	15 030 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 14 671 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 14 671 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Överklagandenämnden för studiestöds förvaltningsutgifter.

Kompletterande information

I förordningen (2007:1348) med instruktion för Överklagandenämnden för studiestöd finns bestämmelser om nämndens uppgifter.

Regeringens överväganden

**Tabell 2.35 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:9
Överklagandenämnden för studiestöd**

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	14 480	14 480	14 480
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	191	385	550
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 671	14 865	15 030

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 14 671 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Överklagandenämnden för studiestöd* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 14 865 000 kronor respektive 15 030 000 kronor.